Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

OPENBAAR

TER BESLISSING

Datum
12 februari 2024

Onze referentie
IENW/BSK-2024/58913

Opgesteld door
Bestuurskern
Dir Duurzame Leefomg & Circ Economie
Circulaire Economie

Beslistermijn
04-03-2024

Bijlage(n)
-

Aan Staatssecretaris

nota

Voorstel aanpak slechte financiële situatie plasticrecyclers

Aanleiding

- Er is een nijpende financiële situatie van de plastic recyclingbedrijven. Eén daarvan (Umincorp) is reeds failliet gegaan. Andere bedrijven dreigen te volgen.
- Er zijn Kamervragen van D66 en PvdD over bovengenoemd onderwerp gesteld. Die ontvangt u in separate beslisnota. Daarbij is het de verwachting dat hierover ook vragen gesteld zullen worden tijdens het CD CE, op donderdag 15 februari aanstaande.

Geadviseerd besluit

U wordt verzocht **akkoord** te gaan met onderstaande aanpak. U wordt dan – net als M.EZK en M.KenE – later geïnformeerd over de precieze mogelijkheden en u wordt dan een besluit voorgelegd:

- I.s.m. EZK het initiatief te nemen om **oplossingen** te **vinden** en **uit te werken** voor zowel de korte termijn als lange termijn en, zo nodig, dekkingsmogelijkheden hiervoor te onderzoeken, zodat de plasticrecyclingcapaciteit voor Nederland blijft behouden. FEZ adviseert u aan de voorkant expliciet te maken dat er gebrek aan zicht op financiering is vanuit IenW voor mogelijke oplossingen en budgetneutrale richtingen te verkennen.

- Samen met M.EZK en M.KenE een **beroep doen op merkeigenaren** die kunststoffen op de markt brengen om recyclaat toe te passen en daarmee bij te dragen aan de circulaire economie.

Kernpunten

Onderstaande lijn is gezamenlijk met EZK (zowel DG B&I als DG KenE) opgesteld. MEZK en MKenE worden gelijktijdig geïnformeerd.

Algemeen

- Recent faillissement van Umincorp staat symbool voor de slechte financiële situatie van plastic kunststofrecyclers als gevolg van de lage prijs voor fossiele plastics en de goedkope plastics die van buiten de EU komen.
- De eerste noodsignalen van de sector (mechanische recyclers van plastic afval) dateren van rond de zomer vorig jaar (2023). Grote recyclers gaven

aan dat zij grote voorraden recyclaat hebben opgeslagen, waarvoor geen afnemers zijn. Zij denken dat bij gelijkblijvende omstandigheden de bedrijven in de sector omvallen voor 2027. De enige optie die zij zien, is het afschalen van locaties, mensen ontslaan, minder feedstock (plastic afval) aannemen. Die afname in recyclingcapaciteit is niet zomaar weer opgebouwd, en dat terwijl de Nederlandse overheid recyclen van plastic juist wil verhogen.
- Er komen signalen binnen dat merkeigenaren (afnemers van plastic producten) teruggaan naar primaire fossiele plastics vanwege 0,3 cent prijsverschil per shampoofles of 5 euro per ton plastic. Ambtelijk EZK en IenW willen daarom verkennen wat mogelijk is deze groep te bewegen meer recyclaat toe te passen. Gedacht wordt aan een politieke oproep die vergezeld gaat met een aantal maatregelen die de overheid zelf ook neemt.

Voorraadkrediet
- CEO InvestNL kwam hierover hoogambtelijk op de lijn bij EZK en IenW. Volgens hem zijn met goede wil oplossingen denkbaar, zoals een voorraadkrediet.
- In samenwerking met een afgevaardigde uit de sector werkt InvestNL het idee van een voorraadkrediet uit, waarbij zowel het Rijk als de bancaire sector wordt gevraagd om een gedeelte van de lening voor hun rekening nemen.
- Doel van het krediet is om recyclaat, waar nu nog geen markt voor is, op te slaan totdat de marktvraag stijgt. Die stijging kan het gevolg zijn van aankomende NLse en EU regelgeving en/of daling van de import van spotgoedkope virgin plastics. Het gaat dus om een soort van overbruggingsfinanciering. In totaal zou dit maximaal € 75 mln. kosten, over de komende 3-5 jaar (max).
- Ambtelijk EZK en IenW staan in beginsel positief tegenover dit voorstel en stellen voor dit idee verder te verkennen. InvestNL werkt i.s.m. EZK dit voorstel verder uit als een pilot. Voorkomen moet worden dat hiermee een precedent wordt geschapen. Meerdere toekomstgerichte markten (groene chemie bedrijven, basismetaalbedrijven) hebben het immers lastig omdat de markt voor groene en gerecyclede producten nog moet ontstaan.
- Op dit moment zijn er geen middelen beschikbaar op de IenW begroting.
- Parallel zal daarom naar financiële middelen moeten worden gezocht die hiervoor aangewend zouden kunnen worden. Dat vraagt om politieke steun. Verkend kan worden of de door IenW aangevraagde circulaire plastic hub-gelden uit het Klimaatfonds hiervoor kunnen worden ingezet. Daarnaast zal ook nog worden onderzocht of er vanuit EZK of IenW binnen bestaande middelen een bijdrage kan worden geleverd. Ook zal verkend worden welke budgetneutrale mogelijkheden er zijn om de sector te ondersteunen.
- De doorlooptijd, afweging ten opzichte van andere noodlijdende sectoren en de mogelijke staatssteunproblemen maken dat het geenszins zeker is dat dit voorstel ook daadwerkelijk uitgevoerd kan worden. Daarom wordt er parallel ook naar andere mogelijke oplossingen gekeken.

Mogelijke andere oplossingen
- Ambtelijk EZK en IenW zijn eens met elkaar eens dat gekeken moet worden hoe de Rijksoverheid op korte en middellange termijn kan helpen. Naast het voorraadkrediet worden ook andere oplossingen verkend. Op basis van gesprekken tussen IenW, EZK, InvestNL en het Afvalfonds Verpakkingen, worden onderstaande denkrichtingen nu verder uitgewerkt:
    - Korte termijn:

        - Voorraadkrediet (zie voorafgaande paragraaf).
        - Noodsteun voor individuele bedrijven.
        - (Politiek) appel op afnemers van plastic producten om producten met recyclaat in te kopen (bijvoorbeeld voor shampoo-flessen).
        - Met Afvalfonds Verpakkingen mogelijkheden verkennen om meer voor recycling te betalen en/of recyclaat terug te nemen.
    - Middellange termijn:
        - Europese antidumping maatregelen. EZK probeert dit in Brussel op agenda te krijgen.
        - Ambitieuze recyclaat-doelstellingen in Europese productregelgeving (is reeds NLse inzet)

Krachtenveld
- Recyclingbedrijven zullen actie van de overheid verwelkomen. Dat geldt naar verwachting ook voor een groot deel van de Kamer.
- Afnemers van plastic producten (merkeigenaren) nemen minder recyclaat af nu primair fossiel plastic zo goedkoop is.
- Bancaire sector lijkt te willen meezoeken naar een oplossing.
- NLse producenten van polymeren (plastics) hebben ook last van lage prijzen. Vooralsnog is de situatie hier niet nijpend.

Toelichting

Internationale/Europese context
De situatie is in andere EU-Lidstaten is vergelijkbaar. Het is dus geen specifiek NLs probleem.

Politieke context
Reeds twee TK-fracties hebben vragen gesteld (D66 en PvdD). Verwachting is dat hierover ook vragen gesteld zullen worden tijdens aankomend CD CE, op donderdag 15 februari.

Financiële/juridische overwegingen
Het voorstel gedaan voor InvestNL heeft zowel staatssteun-juridische aspecten als budgettaire gevolgen.

Uitvoering
De uitvoerbaarheid en het effect van de verschillende maatregelen die nu worden onderzocht is nog onduidelijk. Dit is onderwerp van studie.

Duurzaamheid
De recyclingcapaciteit is nodig voor het behalen van de circulaire doelen. Hulp van de overheid om de bedrijven tijdelijk overeind te houden totdat de markt weer beter wordt, is belangrijk voor het halen van die circulaire doelen. Ook de nationale circulaire plasticnorm die voorzien is voor 2027 vraagt dat we juist *meer* plastic gaan recyclen en niet minder.

Informatie die niet openbaargemaakt kan worden
Niet van toepassing.